

अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ नुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळातील गट-अ ते गट-ड मधील विविध संवर्गातील पदांवर शारीरिकदृष्ट्या अपंग उमेदवारांकरिता आरक्षण विहीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक : एमएनए-०१११/(०५)/उद्योग ९

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : ०५.०२.२०११

- संदर्भ :- १) अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ (क्र.१/१९९६).
- २) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.एसआरव्ही १०९८/प्र.क्र.१२/१६-अ, दि. २ मे, १९९८.
- ३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. एसआरव्ही १०९८/ प्र.क्र.३९/९८/१६-अ, दि.१६ जून, २००१.
- ४) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.अपंग १००१/६१/ प्र.क्र.३६/२००२/१६-अ, दि. १० मे, २००२
- ५) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.अपंग १००३/ प्र.क्र.१२७/२००३/१६-अ, दि. ६ मे, २००४
- ६) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, न्यायाप्र-२००९/ प्र.क्र.९/सुधार- ३, दि. ३ ऑगस्ट, २०१०.

प्रस्तावना :

अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ मध्ये शासकीय/ निमशासकीय सेवेत अपंग व्यक्तींसाठी ३ % पदे आरक्षित करण्याची तरतूद आहे. या अनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील "गट-अ" ते "गट-ड" मधील विविध संवर्गातील पदांवरील नियुक्तीकरिता शारीरिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तींसाठी आरक्षण निश्चित करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

केंद्र शासनाने त्यांच्या अखत्यारितील आस्थापनेवरील अपंग व्यक्तींसाठी पदे निश्चित करून त्यांची यादी प्रसिध्द केली आहे. सदर यादीनुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारितील शासकीय व निमशासकीय आस्थापनेवरील जी पदे समान आहेत ती पदे संबंधित मंत्रालयीन विभागाने अपंगांसाठी निश्चित करावीत व तसे आदेश निर्गमित करावेत अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने संदर्भ क्र. ६ येथील दि. ३ ऑगस्ट, २०१० च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील

पदांकरिता शारीरिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तींसाठी निश्चित करण्यात आलेल्या शारीरिक पात्रतेच्या निकषांमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. प्रस्तुत प्रकरणी शासनाने पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळातील आस्थापनांच्या पदांसाठी अपंग व्यक्तिंकरिता आरक्षण विहित करण्याबाबत अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम, १९९५ मधील तरतूदीनुसार महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील "गट-अ" ते "गट- ड " मधील विविध संवर्गातील पदांसाठी सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट "१" मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे शारीरिकदृष्ट्या ४० टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त अपंगत्व असलेल्या व्यक्तींकरिता पदे निश्चित करण्यात येत आहेत.

२. महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील "गट- अ" ते "गट- ड " मधील विविध संवर्गातील सरळसेवेने भरावयाच्या पदांसाठी सोबतच्या परिशिष्ट " १ ते ४" मध्ये दर्शविल्यानुसार अंध, मूकबधिर व अस्थिव्यंग या अपंग प्रवर्गासाठी प्रत्येकी १ % या प्रमाणे एकूण ३ % आरक्षण ठेवून नियुक्ती करण्यात यावी.

३. अपंग व्यक्तींसाठी आरक्षित असलेल्या पदांवर नियुक्तीसाठी संबंधित उमेदवाराने शारीरिक पात्रतेसंदर्भात विहित प्राधिकाऱ्याचे वैद्यकीय प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहील.

४. अपंग व्यक्तीची सरळसेवा भरतीने नियुक्ती करताना सदर उमेदवाराने सेवा प्रवेश नियमांनुसार विहित करण्यात आलेली अर्हता धारण करणे आवश्यक राहील.

५. संदर्भ क्रमांक ३ येथे नमूद केलेल्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या परिपत्रकानुसार सरळसेवेने नियुक्ती करताना अपंगांसाठी उच्च वयोमर्यादा सरसकट ४५ वर्षांपर्यंत शिथिल करण्यात आली आहे.

६. उक्त अधिनियमाच्या कलम ३२ (बी) नुसार अपंग व्यक्तींसाठी योग्य ठरविलेल्या व सूट दिलेल्या पदांच्या यादीचा आढावा सदर आदेशाच्या दिनांकापासून प्रत्येक ३ वर्षांनी घेऊन तंत्रज्ञानात झालेल्या विकासानुसार यादी अद्ययावत करावी.

७. शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र. अपंग १००९/ प्र.क्र.२७६/०९/१६- अ, दि. १९ मार्च, २०१० मधील तरतूदीनुसार अपंगांची आरक्षित पदे सरळसेवेने भरताना ती सामाजिक प्रवर्गात न दर्शविता स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात येऊन अपंगांची पद भरती करण्याची कार्यवाही करावी. मात्र, निवड झालेल्या उमेदवारांना ते ज्या सामाजिक प्रवर्गातील असतील त्याच प्रवर्गात समांतर आरक्षण म्हणून सामावून घ्यावे.

८. या शासन निर्णयाद्वारे महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील "गट -अ" ते "गट- ड " मधील विविध संवर्गातील पदांवर अपंग व्यक्तींच्या नियुक्तीसाठी विहित

करण्यात आलेले आरक्षण एकाकी पदास लागू राहणार नाही, तसेच "गट- अ" व "गट- ब" मधील पदोन्नतीच्या पदासही लागू राहणार नाही.

९. हा शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या शासन निर्णय क्र. न्यायाप्र २००९/प्र.क्र. ५/सुधार-३, दि. ३ ऑगस्ट, २०१० अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

१०. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०११०२०५१८४४२५००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(व.शं.कुलकर्णी)

शासनाचे अवर सचिव

प्रति,

मा. मुख्य सचिव.

मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.

मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळ, नागपूर

मा. उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव.

राज्यमंत्री (खनिकर्म) यांचे खाजगी सचिव.

- * निबंधक, लोकआयुक्त व उप लोकआयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई .
- * निबंधक , उच्च न्यायालय, (अपीलेट साईड), मुंबई .
- * प्रोथोनोटरी व सिनिअर मास्टर उच्च न्यायालय, मुंबई .
- * प्रधान सचिव (विधान सभा), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई.
- * प्रधान सचिव (विधान परिषद), महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई.
- महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र , मुंबई / नागपूर.
- संचालक , सेवायोजन संचालनालय, मुंबई.
- प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- निवडनस्ती (उद्योग ९).
- * (पत्राने)

परिशिष्ट - " १ "

महाराष्ट्र राज्य खनिकर्म महामंडळाच्या आस्थापनेवरील "गट -अ" संवर्गातील पदांसाठी शारीरिकदृष्ट्या अपंग व्यक्तिकरिता निश्चित केलेल्या आरक्षणाचे विवरणपत्र.

अ.क्र	पदनाम	अंध/अल्पदृष्टी (१ %)	कर्णबधीर (१ %)	अस्थिव्यंग (१ %)	अभिप्राय
गट-अ					
१.	महाव्यवस्थापक (वित्त व कंपनी सचिव)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
२.	महाव्यवस्थापक (संचलन)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL.	
३.	महाव्यवस्थापक (भूविज्ञान)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OA.OL.	
४.	खाण व्यवस्थापक वर्ग १	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
५.	प्रशासकीय अधिकारी	पात्र B.L.V.	पात्र H.H.	पात्र OA.OL	
६.	व्यवस्थापक (भूविज्ञान)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OA.OL.	
७.	खाण व्यवस्थापक (वर्ग २)	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
८.	माईन सर्वेअर (वर्ग १)	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.

अ.क्र	पदनाम	अंध/अल्पदृष्टी (१ %)	कर्णबधीर (१ %)	अस्थिव्यंग (१ %)	अभिप्राय
गट - ब					
१.	खाण फोरमन	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
२.	सहाय्यक भूवैज्ञानिक	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL. OA.	
३.	सहाय्यक व्यवस्थापक (लेखा व इतर)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
४.	सहाय्यक व्यवस्थापक (अंकेक्षण)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
५.	सहाय्यक व्यवस्थापक (खनिज विकास निधी)	अपात्र	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
६.	सहाय्यक व्यवस्थापक (भंडार)	पात्र LV.	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
७.	सहाय्यक व्यवस्थापक (विपणन)	पात्र LV.	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL	
८.	माईन सर्वेअर (वर्ग २)	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
९.	वरिष्ठ लघुलेखक	पात्र B.LV.	अपात्र	पात्र OL.OA. BL. OAL	

अ.क्र	पदनाम	अंध/अल्पदृष्टी (१ %)	कर्णबधीर (१ %)	अस्थिव्यंग (१ %)	अभिप्राय
गट क					
१.	कनिष्ठ लघुलेखक	पात्र B.L.V.	अपात्र	पात्र BL.OA. OL. OAL	
२.	सहाय्यक अधीक्षक	पात्र LV.	पात्र H.H.	पात्र BL.OA. OL.	
३.	हेवी अर्थमुद्रिंग मशिन ऑपरेटर	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
४.	लेखापाल	पात्र B.L.V.	पात्र H.H.	पात्र OL.BL. OA. OAL	
५.	वरिष्ठ माईनमेट	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
६.	ऑपरेटर कम मॉकेनिक	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
७.	वरिष्ठ लिपीक	पात्र LV.	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL.OAL	
८.	माईन मेट	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे

अ.क्र	पदनाम	अंध/अल्पदृष्टी (१ %)	कर्णबधीर (१ %)	अस्थिव्यंग (१ %)	अभिप्राय
					समितीकडून वगळण्यात यावे.
९.	ब्लास्टर	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
१०.	लिपीक टंकलेखक	पात्र B.LV.	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL.OAL	
११.	लेखा सहाय्यक /रोखपाल	पात्र B.LV.	पात्र H.H.	पात्र OL.OA. BL.OAL	
१२.	स्वागतकार व दुग्धनी चालक	पात्र B. LV	अपात्र	पात्र OA. OL. BL.	
१३.	वाहन चालक	अपात्र	अपात्र	अपात्र	माईन्स रेग्युलेशन प्रमाणे समितीकडून वगळण्यात यावे.
	गट ड				
१.	शिपाई कम चौकीदार	अपात्र	अपात्र	पात्र OL.	

टिप :-

B. = Blind ,

H.H. = Hearing Handicapped,

OA. = One Arm Affected,

BL. = Both Legs Affected.

LV. = Low Vision ,

OL. = One Leg Affected,

OAL. = One Arm and Leg Affected,

MW = Muscular Weakness.